

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Λογοτεχνία

ΣΤ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Ληρολογήματα»

Συγγραφή: ΧΟΡΟΖΙΔΟΥ ΣΑΒΒΑΤΟΥΛΑ

Εφαρμογή: ΜΠΑΛΚΙΖΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων

MIS: 296579 – Π.3.2.5: Πιλοτική εφαρμογή σεναρίων

ΣΤ΄ Δημοτικού, «Ληρολογήματα»

Σελίδα 2 από 22

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ληρολογήματα

Εφαρμογή σεναρίου

Νικόλαος Μπαλκίζας

Δημιουργία σεναρίου

Σαββατούλα Χοροζίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Στ' Δημοτικού

Σχολική μονάδα

5ο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ιωάννη Ρέντη Αττικής

Χρονολογία

Από 11-03-2013 έως 21-03-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Ενότητα 6^η, Η ζωή σε άλλους τόπους

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 8 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν βασική εξοικείωση με τη χρήση του Η/Υ (γράψιμο στον κειμενογράφο, περιήγηση σε ιστοσελίδες, αντιγραφή και επικόλληση εικόνων, αποθήκευση).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη

Το σενάριο στηρίζεται

Σαββατούλα Χοροζίδου, Ληρολογήματα, Νεοελληνική Γλώσσα ΣΤ΄ Δημοτικού, 2012

Το σενάριο αντλεί

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρωτότυπο και δεν αξιοποιεί στοιχεία από άλλα σενάρια.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται η γνωριμία των μαθητών/-τριών με ένα είδος ποιημάτων, το λίμερικ, τη δομή και τα χαρακτηριστικά του, η παραγωγή λίμερικ από τα παιδιά, η εξάσκησή τους σε δραστηριότητες αντικατάστασης λέξεων με εικόνες για τη δημιουργία στίχων με απώτερο σκοπό τον οπτικό γραμματισμό. Ταυτόχρονα, επιδιώκεται η εξοικείωση των παιδιών με πρακτικές που αφορούν στους νέους γραμματισμούς και στη χρήση απλών λογισμικών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, οι βασικοί στόχοι της διδασκαλίας της λογοτεχνίας είναι η διεύρυνση της αναγνωστικής ικανότητας των παιδιών μέσα από την προσέγγιση του βιωματικού λόγου, η απόλαυση του λόγου ως έργου τέχνης, η κατανόηση των ορίων και των δυνατοτήτων της γλώσσας, η εξοικείωση με τις μετασημασιολογήσεις και τη λειτουργία της λογοτεχνικής μεταφοράς και η εξοικείωση με στοιχεία δομής, περιεχομένου και ύφους των λογοτεχνικών κειμένων. Σε αυτό το πλαίσιο τα ποιήματα συναντώνται στην εισαγωγή κάθε ενότητας στο βιβλίο της *Γλώσσας της Στ' Δημοτικού* και αποτελούν τον προοργανωτή του περιεχομένου της.

Ο/η εκπαιδευτικός έχει τον ρόλο του συμβούλου, του υποστηρικτή και του εμπνευστή στην εργασία κάθε ομάδας αλλά και ολόκληρης της τάξης. Είναι παρατηρητής/τρια και, όταν οι περιστάσεις το απαιτούν, γίνεται και συνεργάτης/τρια. Όσον αφορά τη θέση και τον ρόλο του μαθητή/τριας κατά τη διαδικασία υλοποίησης του συγκεκριμένου σεναρίου, είναι να καταστεί αυτός/-ή ενεργός/-ή, με την ανάπτυξη της αυτενέργειας, την κινητοποίηση της φαντασίας και της δημιουργικότητάς του/της, καθώς επίσης και την κριτική συμμετοχή του στην ομαδοσυνεργατική δουλειά. Οι μαθητές/-τριες καλούνται να δώσουν τη δική τους ερμηνεία για το λίμερικ και να παραγάγουν παρόμοια με έμπνευση από αυτό του Γιώργου Σεφέρη. Αυτό που ενδιαφέρει στο σενάριο είναι τόσο η αισθητική απόλαυση όσο και η ερμηνευτική προσέγγιση. Αναμένεται οι μαθητές/-τριες μέσα από την επεξεργασία του υλικού από το διαδίκτυο να ερμηνεύσουν στοιχεία μορφής και περιεχομένου, ώστε να οδηγηθούν σε αισθητική απόλαυση και ερμηνευτική προσέγγιση της συγκεκριμένης ποίησης.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Είναι συχνό φαινόμενο η διδασκαλία της ποίησης στο σχολείο να είναι δασκαλοκεντρική και να διδάσκεται με μοναδικό κριτήριο επιλογής των κειμένων την απλή γλώσσα, το μέτρο, την ομοιοκαταληξία αλλά και τα εύκολα θέματα. Αποτέλεσμα αυτού του φαινομένου είναι τα παιδιά σπανίως να διαβάζουν ποιήματα και να μη θέλουν να δημοσιοποιούν τα ποιήματα που έχουν γράψει.

Επιπλέον, εξαιτίας της κυριαρχίας της εικόνας στον σύγχρονο πολιτισμό, η έννοια του 'γραμματισμού' διευρύνεται και συμπεριλαμβάνει τον οπτικό γραμματισμό, ο οποίος ορίζεται ως η ικανότητα, όχι μόνο ανάγνωσης, ερμηνείας και χρήσης οπτικών μορφών που αφορούν την οπτική επικοινωνία (Kress & Van Leeuwen 2001, 15-16), αλλά και κριτικής αποτίμησης και δημιουργίας οπτικών εννοιών και παραγωγής οπτικών μηνυμάτων.

Στο πλαίσιο αυτό βασικοί στόχοι του σεναρίου είναι από τη μια να αγαπήσουν τα παιδιά την ποίηση και από την άλλη να εξοικειωθούν με την εικόνα ως διευρυμένη έννοια του κειμένου, η οποία κατασκευάζει νοήματα και αλληλεπιδρά με τον προφορικό και γραπτό λόγο. Στην πραγματοποίηση των στόχων αυτών βασικό ρόλο έχει η χρήση των ΤΠΕ.

Τα κείμενα που χρησιμοποιούνται στο συγκεκριμένο σενάριο είναι τα ποιήματα του Σεφέρη που μας βοηθούν στην εισαγωγή στα λίμερικ ή ληρολογήματα, τα οποία οι μαθητές/-τριες εύκολα μιμούνται, γιατί το περιεχόμενό τους είναι αστείο και περιγραφικό. Το λίμερικ είναι ένα ποιητικό είδος που χαρακτηρίζεται από την ελαφρότητα των στίχων, το παράλογο, το χιούμορ και μια συγκεκριμένη δομή. Αυτή η μορφή ποίησης είναι ιδιαίτερα αγαπητή στα παιδιά, γιατί ξεφεύγει από τα στενά όρια της λογικής και αφυπνίζει το χιούμορ, που καλλιεργεί το κριτικό πνεύμα και το χαμόγελο προβάλλοντας έτσι μια θετική στάση ζωής (Σουλιώτης 2000). Επίσης, υποστηρίζεται ότι η συνεχής επανάληψη λέξεων ή φράσεων είναι, εκτός από γνώρισμα της παιδικής ηλικίας, και ίδιον της ποίησης (Σουλιώτης 1995). Η δομή των

λίμερικ στηρίζεται σε αυτό το γνώρισμα για αυτό και θεωρούνται ιδανικά για την σχολική εκπαίδευση.

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Ειδικότερα επιχειρείται οι μαθητές/-τριες:

- να γνωρίσουν τη δομή, το περιεχόμενο και το ύφος των λίμερικ·
- να γνωρίσουν τον ποιητή Γιώργο Σεφέρη·
- να εξοικειωθούν με τον οπτικό γραμματισμό·
- να έρθουν σε επαφή με άλλες γλώσσες·
- να επιλέγουν πληροφορίες από το διαδίκτυο για την επιλογή εικόνων·
- να διαισθανθούν την παγκοσμιότητα των λίμερικ.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Ειδικότερα επιχειρείται οι μαθητές/-τριες:

- να γνωρίσουν τα βασικά στοιχεία ενός ποιήματος (στίχος, στροφή, ρυθμός και ομοιοκαταληξία)·
- να συνειδητοποιήσουν ότι η εικόνα είναι ένα πολυτροπικό και πολυσημικό κείμενο·
- να εξασκηθούν στη σύνταξη (υποκείμενο-κατηγορημα-ρήμα) και παραγωγή λίμερικ·
- να εξασκηθούν στην αντικατάσταση λέξεων με εικόνες·
- να κατανοήσουν την πολυσημία του ποιητικού λόγου.

Γραμματισμοί

Ειδικότερα επιχειρείται οι μαθητές/-τριες:

- να εξοικειωθούν με βασικές εντολές επεξεργασίας απλών λογισμικών, όπως γράψιμο στον κειμενογράφο, αναζήτηση εικόνων στο διαδίκτυο, αντιγραφή, επικόλληση και διαμόρφωση εικόνων·

- να εξασκηθούν σε πρακτικές οπτικού γραμματισμού συνδέοντας εικόνες με αντίστοιχες λέξεις·
- να εξασκηθούν στη χρήση υπερσυνδέσμων σε ένα κείμενο·
- να γνωρίσουν ένα λογισμικό δημιουργίας ψηφιακού βιβλίου το οποίο μετατρέπει πολύ εύκολα τα έγγραφα σε σελίδες βιβλίου.

Διδακτικές πρακτικές

Επιδιώκεται να μάθουν οι μαθητές να δουλεύουν συνεργατικά.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η αφορμή για την εφαρμογή του παρόντος σεναρίου μπορεί να είναι το λίμερικ του Γ. Σεφέρη από το βιβλίο της *Γλώσσας ΣΤ' Δημοτικού*, στην [εισαγωγή](#) της ενότητας 6 «Η ζωή σε άλλους τόπους».

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Τα ποιήματα συναντώνται στην εισαγωγή κάθε ενότητας στο βιβλίο της Γλώσσας, καθώς και στα Ανθολόγια της Α' και Β', Ε' και ΣΤ' τάξης. Επίσης, στο Πρόγραμμα Σπουδών αναφέρεται ως στόχος της διδασκαλίας της λογοτεχνίας η γνωριμία και η αγάπη των μαθητών/τριών με τις ποικίλες μορφές λογοτεχνικών έργων (ΔΕΠΠΣ, 2006).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το παρόν σενάριο περιλαμβάνει τις παρακάτω δραστηριότητες αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών:

- μηχανή αναζήτησης στο διαδίκτυο για άντληση και αξιοποίηση πληροφοριών·

- λογισμικό επεξεργασίας κειμένου το οποίο επιτρέπει την εισαγωγή αντικειμένων, την αλλαγή της μορφής του κειμένου, την εύκολη διόρθωση των λαθών, την εύρεση, διόρθωση και αντικατάσταση του κειμένου·
- λογισμικό δημιουργίας ψηφιακού βιβλίου που μετατρέπει τα έγγραφα σε ψηφιακές δημοσιεύσεις σε σχήμα βιβλίου με εντυπωσιακές σελίδες·
- ψηφιακή εγκυκλοπαίδεια που επιτρέπει την εύκολη και ταχύτατη πρόσβαση σε πηγές πληροφοριών.

Κείμενα

Βιβλίο μαθητή *Γλώσσα Στ' Δημοτικού*, σ. 79, [«Η ζωή σε άλλους τόπους»](#), Γιώργος Σεφέρης

Γιώργος Σεφέρης, 1992. [Ποιήματα με ζωγραφιές για μικρά παιδιά](#), Αθήνα: Ερμής.

Μαρία Παπαλεοντίου, [Λίμερικ και Χαϊκού](#) (παρουσίαση αναρτημένη στο διαδίκτυο).

Άννα Παππά, [Τα «ληρολογήματα» – λίμερικ της Στ' Τάξης](#) (παρουσίαση αναρτημένη στο διαδίκτυο).

[ΕΚΕΒΙ](#), εργογραφία και βιογραφία του Γιώργου Σεφέρη

Βίντεο

«[Γιώργος Σεφέρης... λίγο από την ποιησή του](#)», της Λαμπριάνας Κυριάκου

Τραγούδι

«[Μίκης Θεοδωράκης – λίγο ακόμα](#)», αγνώστου

«[The limerick song](#)», αγνώστου

Περιβάλλοντα

[FlipSnack](#), λογισμικό δημιουργίας βιβλίου

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα

«*Ήτανε μια κοπέλα στο Πεκίνο*» (ολομέλεια της τάξης και ομάδες)

Το ποίημα-λίμερικ του Γ. Σεφέρη είχε διδαχθεί σε προηγούμενα μαθήματα –εφόσον είναι αρκετά μπροστά στη διδακτέα ύλη– επομένως οι μαθητές το γνώριζαν ήδη. Διαβάσαμε το ποίημα ξανά στην ολομέλεια της τάξης για να το θυμηθούμε. Στη συνέχεια οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες και ανέλαβαν να εργαστούν σε κοινές δραστηριότητες.

Αρχικά μεταβήκαμε στην ιστοσελίδα του ΕΚΕΒΙ και πιο συγκεκριμένα στη σελίδα του [Γ. Σεφέρη](#) από το Αρχείο Ελλήνων Λογοτεχνών. Επισημάναμε το γεγονός ότι το πραγματικό όνομα του ποιητή ήταν Σεφεριάδης κι ότι το «Σεφέρης» αποτελούσε φιλολογικό ψευδώνυμό του. Στην ίδια σελίδα είδαμε κάποια από τα ποιήματά του, σε αυθεντική μορφή (εικόνες χειρόγραφων). Οι μαθητές θαύμασαν τον γραφικό χαρακτήρα του ποιητή και παρατήρησαν ότι τα κείμενά του έχουν κάποια άγνωστα σημάδια. Τους εξήγησα ότι είναι γραμμένα στο πολυτονικό σύστημα, ένα παλαιότερο σύστημα γραφής που χρησιμοποιούσε σημάδια από την αρχαία ελληνική γραφή.

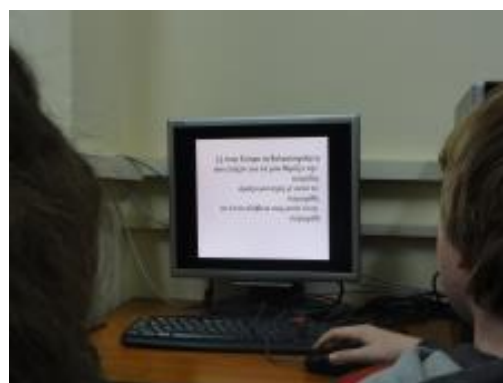
Στη συνέχεια διαβάσαμε το βιογραφικό σημείωμα του Γ. Σεφέρη και εντοπίσαμε τους σημαντικούς σταθμούς στη ζωή του Σεφέρη (τις σπουδές του, τις σημαντικές θέσεις που κατέλαβε ως διπλωμάτης, το Νόμπελ Λογοτεχνίας που του απονεμήθηκε, τα ταξίδια που έκανε, το συγγραφικό του έργο κ.ά.). Αυτό που έκανε εντύπωση στους μαθητές ήταν η πλούσια εργογραφία του Σεφέρη και η διαπίστωση που κάνανε ότι δεν ζούσε από την ποίηση, όπως λανθασμένα πίστευαν μέχρι τότε, αλλά είχε μια καριέρα διπλωμάτη.

Αφού η κουβέντα μετατοπίστηκε προς το πλούσιο συγγραφικό του έργο, μεταβήκαμε στη σελίδα με το [βιβλίο](#) του Σεφέρη στο οποίο περιέχεται το λίμερικ που διαβάσαμε αρχικά. Επειδή δεν αναφέρεται η χρονολογία του βιβλίου, επιστρέψαμε στη σελίδα του ΕΚΕΒΙ και είδαμε στην εργογραφία ότι το συγκεκριμένο βιβλίο εκδόθηκε το 1975. Πήραμε τις πληροφορίες που αναφέρονται για το βιβλίο και σταθήκαμε στο ότι εκτός από τα ποιήματα περιέχει και ζωγραφιές του ίδιου του ποιητή, στοιχεία το οποίο θα υιοθετούσαμε κι εμείς στη συνέχεια, κατά την

MIS: 296579 – Π.3.2.5: Πιλοτική εφαρμογή σεναρίων

παραγωγή λίμερικ από τους ίδιους τους μαθητές, στην προσπάθειά τους να γίνουν κι αυτοί μικροί ποιητές! Κατόπιν είδαμε ένα [βίντεο](#) με φωτογραφίες και στίχους του ποιητή και [βίντεο](#) του μελοποιημένου, από τον Μίκη Θεοδωράκη, ποιήματος «Λίγο ακόμα».

Μετά από όλα αυτά, δόθηκε στους μαθητές το [1ο φύλλο δραστηριότητας](#) (βλ. αρχείο: Synodeutika/FE1.doc) στο οποίο καλούνταν να διαβάσουν ποιήματα-λίμερικ του Σεφέρη από το βιβλίο του «Ποιήματα με ζωγραφιές σε μικρά παιδιά», να δουν τα σκίτσα που σχεδίασε ο ποιητής και στη συνέχεια να απαντήσουν σε μια σειρά ερωτήσεων σχετικά με το περιεχόμενο των ποιημάτων, ποιος είναι ο σκοπός τους, τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους κ.λπ., με στόχο να αποκωδικοποιήσουν τον «μυστικό» κανόνα αυτών των ποιημάτων. Μέσα από αυτή τη διαδικασία αναδείχθηκε το αστείο και το παράλογο των ποιημάτων, αφού, σύμφωνα με τους μαθητές, «παρουσιάζουν γεγονότα που δεν έχουν σχέση μεταξύ τους», είναι δηλαδή «ασυνάρτητα» (βλ. αρχείο: Tekmiria/FE1.pdf).

Για να πάρουμε μια ιδέα για τη δομή και την ιστορία του λίμερικ, είδαμε την παρουσίαση [«Λίμερικ και γαϊκού»](#) της Παπαλεοντίου Μαρίας (μέχρι τη διαφάνεια 19) και επισκεφτήκαμε το ιστολόγιο [«ληρολογήματα»](#) της Άννας Παππά. Από το τελευταίο, σημειώσαμε τον πίνακα που προτείνεται από τους συγγραφείς του *Ανθολόγιου Λογοτεχνικών Κειμένων της Α' και Β' Δημοτικού* για τη δημιουργία λίμερικ, τον οποίο σκοπεύαμε να τον χρησιμοποιήσουμε για τη δημιουργία των δικών

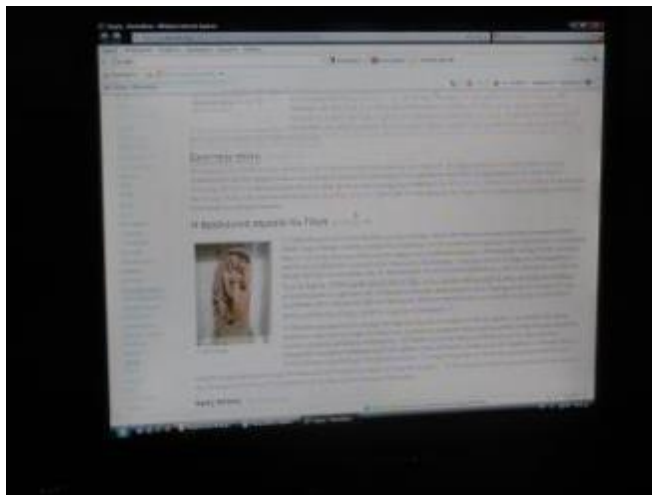
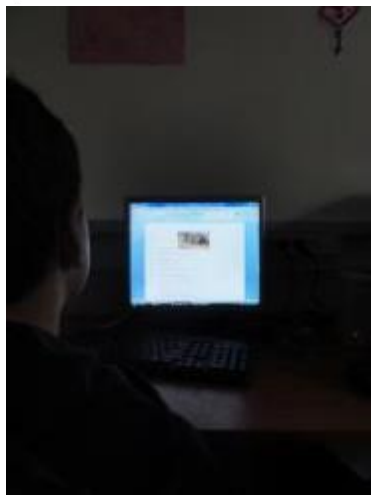

μας. Στο τέλος του πρώτου δώρου είδαμε και ακούσαμε από το Youtube το τραγούδι «[limerick song](#)» για να αντιληφθούμε ότι τα λίμερικ γράφονται και σε άλλες γλώσσες, στοιχείο το οποίο επίσης θα αξιοποιούσαμε στη συνέχεια, μιας και δύο από τους μαθητές είναι δίγλωσσοι και θα επιχειρούσαν να γράψουν λίμερικ στην αγγλική γλώσσα.

3η & 4η διδακτική ώρα

«Λίμερικ, τόποι, εικόνες» (εργασία σε ομάδες στο εργαστήριο πληροφορικής)

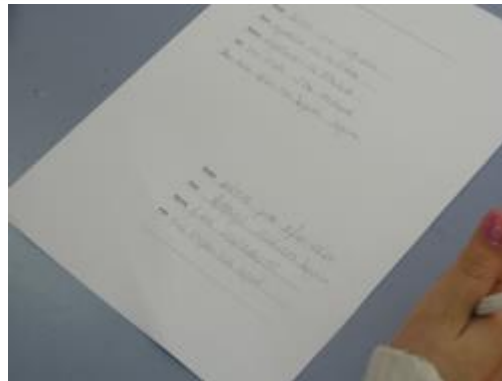
Το 2^ο δώρο οι μαθητές δούλεψαν στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου. Τους δόθηκε το [2ο φύλλο δραστηριότητας](#) (βλ. αρχείο: Synodeutika/FE2.doc) το οποίο περιείχε ένα λίμερικ που αναφερόταν σε άλλους τόπους. Οι μαθητές καλούνταν να εντοπίσουν αυτούς τους τόπους στην ψηφιακή εγκυκλοπαίδεια Βικιπαίδεια μέσω υπερσυνδέσμων που τους δίνονταν και να διαβάσουν πληροφορίες για αυτούς. Κατόπιν, να επιλέξουν μία από τις εικόνες για κάθε τόπο, να την αντιγράψουν και στη συνέχεια να την επικολλήσουν στη θέση της λέξης, σβήνοντάς την. Η δυσκολία που συνάντησαν εδώ ήταν ότι το μέγεθος της κάθε εικόνας που επικολλούσαν ήταν μεγάλο, οπότε θα έπρεπε να τη μικρύνουν για να χωράει στη σελίδα αλλά και να ταιριάζει με το κείμενο. Με τη βοήθεια του δασκάλου κατάφεραν να μικρύνουν τις εικόνες, δίνοντας μιας συγκεκριμένη διάσταση για το ύψος της κάθε εικόνας, έτσι ώστε να μην ξεφεύγει από τα όρια της σελίδας και το κείμενο να μπορεί να αναγνωστεί (βλ. αρχείο: Tekmiria/FE2.pdf).

5η & 6η διδακτική ώρα

«Τα δικά μας λίμερικ» (εργασία σε ομάδες στο εργαστήριο πληροφορικής)

Κατά τη διάρκεια του 3^{ου} δώρου δόθηκε στους μαθητές το [3ο φύλλο δραστηριότητας](#) (βλ. αρχείο: Synodeutika/FE3.docx) το οποίο είχε τον πίνακα που είχαμε βρει στο ιστολόγιο [«ληρολογήματα»](#) της Άννας Παππά. Οι μαθητές καλούνταν με βάση αυτόν τον πίνακα να δημιουργήσουν τα δικά τους λίμερικ, ανά ομάδες. Υπενθυμίσαμε τον «μυστικό» κανόνα των λίμερικ και οι μαθητές άρχισαν να αυτοσχεδιάζουν. Κάποιες ομάδες επέλεξαν ως θέμα τις αποκριάτικες στολές που θα φορούσαν την επόμενη ημέρα στο πάρτι του σχολείου. Έτσι προέκυψαν τα λίμερικ «Η μπαλαρίνα και η γριά» και «Η Μεξικάνα και η Αμερικάνα». Κάποια άλλη, δοκίμασε να γράψει στην αγγλική γλώσσα, και οι υπόλοιπες ομάδες λειτούργησαν πιο ελεύθερα στην επιλογή του θέματος. Για να ολοκληρωθεί η δραστηριότητα οι ομάδες εικονογράφησαν τα λίμερικ με ζωγραφιές που είχαν σχέση με το θέμα τους. Στο τέλος προέκυψαν 5 λίμερικ από αντίστοιχες ομάδες (βλ. αρχείο: Tekmiria/FE3.pdf).

7η & 8η διδακτική ώρα

«Το βιβλίο με τα ποιήματά μας» (εργασία στην ολομέλεια της τάξης)

Αφού τελειώσαμε με την προηγούμενη δραστηριότητα, στο τελευταίο δίωρο η κάθε ομάδα παρουσίασε τα αποτελέσματα της δουλειάς της στις υπόλοιπες ομάδες, όπου είδαμε όλοι το τι είχε κάνει ο καθένας. Η παρουσίαση της κάθε ομάδας συνοδευόταν από χειροκροτήματα και ζητωκραυγές, μιας και κάθε λίμερικ ήταν διαφορετικό από τα άλλα, ξεχώριζε για την πρωτοτυπία του αλλά και για... την ασυναρτησία του! Μετά τις παρουσιάσεις τα φύλλα εργασίας σκαναρίστηκαν στο εργαστήριο πληροφορικής και στη συνέχεια με τη βοήθεια του [λογισμικού δημιουργίας βιβλίου FlipSnac](#) δημιουργήσαμε το δικό μας ψηφιακό βιβλίο με τα ληρολογήματά μας! (Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://snack.to/f71cixzo>). Στη συνέχεια, τα φύλλα εργασίας δέθηκαν με σπάγκο, δύο μαθήτριες ανέλαβαν να ζωγραφίσουν ένα εξώφυλλο και το αποτέλεσμα ήταν να δημιουργήσουμε και το έντυπο βιβλίο με τα ληρολογήματά μας! (βλ. αρχείο: Tekmiria/vivlio.pdf).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α΄

1) Διαβάστε τα παρακάτω ποιήματα του Γιώργου Σεφέρη που είναι παρμένα από το βιβλίο του «Ποιήματα με ζωγραφιές σε μικρά παιδιά» (Τα σκίτσα είναι του Γ. Σεφέρη και είναι παρμένα από το συγκεκριμένο βιβλίο):

*-Ήτανε μια γριά απ' το Λασίθι
που μια Λαμπρή κατάπιε ένα ρεβίθι
Όταν είπε : "Θέλω κι άλλο!"
έγινε κακό μεγάλο
και χάθηκε η γριά με το ρεβίθι.*

*-Ήτανε μια μικρή στη Βραζιλία
που φώναζε: Για πες μου, βράζει, Ηλία
το σινάπι πούχα βάλει
προχτές βράδι στο τσουκάλι
για να κάνει ένα ποδόλουτρο η
Κυρία;"*

*- Ήτανε μια Κυρία στο Κόγκο
που χάθηκε μέσα στο λόγκο
Καθώς κοίταε να δει
πού να πάει για να βγει
παίζαν τα δάκτυλά της μ' ένα φιόγκο.*

2) Προσπαθήστε να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποιο είναι το περιεχόμενο των ποιημάτων; Τι μας παρουσιάζει ο ποιητής και με ποιο τρόπο (σοβαρό, αστείο, παράλογο, λογικό)

.....

.....

.....

.....

- Τι νομίζετε ότι πετυχαίνει ο ποιητής μέσω των στίχων αυτού του είδους;

.....

.....

.....

.....

-Τα ποιήματα έχουν κάποια τεχνικά χαρακτηριστικά που σχετίζονται με τον τρόπο γραφής τους. Αυτά είναι: στροφές, στίχοι, ομοιοκαταληξία, σχήματα λόγου (μεταφορά, επανάληψη, υπερβολή, προσωποποίηση), κυριαρχία ουσιαστικών ή ρημάτων. Προσπαθήστε να εντοπίσετε τα παραπάνω χαρακτηριστικά και να διατυπώσετε τον «μυστικό» κανόνα του ποιητή Γ. Σεφέρη στα συγκεκριμένα ποιήματα.

.....

.....

.....

.....

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Β΄

1) Εντοπίστε τους τόπους για τους οποίους μιλάει το ποίημα. Πατήστε τον υπερσύνδεσμο και μεταφερθείτε στη Βικιπαίδεια. Αντιγράψτε την εικόνα με τον χάρτη της συγκεκριμένης περιοχής ή τη σχετική εικόνα με τη λέξη που θα αντικαταστήσετε και επικολλήστε την στη λέξη, αφού πρώτα τη «σβήσετε». Μπορείτε να αντικαταστήσετε και άλλες λέξεις με εικόνες από το διαδίκτυο. Διαμορφώστε την έτσι ώστε να συμβαδίζει με το κείμενο.

Ήτανε μια κοπέλα στο [Πεκίνο](#)

που 'λεγε πάντα «Δώσ' μου κι απ' εκείνο».

Και σαν της τα δώσαν όλα,

έσκασε σαν πασαβιόλα

καιλάψανε πολύ στο Πεκίνο.

Ήτανε μια γριά από τη [Λιβύη](#)

που διάβαζε του Πλουτάρχου τσοι βίοι.

Όταν τέλειωνε έναν τόμο,

τον επέταγε στο δρόμο

τούτη η σκολαστικιά απ' τη Λιβύη.

Ήτανε μια μικρή από τη [Βραζιλία](#)

που φώναζε: «Για πες μου, βράζει, Ηλία,

το σινάπι που 'χα βάλει

προχτές βράδυ στο τσουκάλι

για να κάνει ποδόλουτρο η Κυρία;».

Ένας μαχαραγιάς από το [Γάγγη](#)

είχε στη μύτη κρεμασμένο ένα σπαράγγι.

Το κουνούσε, το κουνούσε,

απ' τον ύπνο κουτουλούσε

και κοιμότανε στις όχθες του Γάγγη.

Ήτανε μια κοπέλα στην [Προύσα](#)

μισή μελαχρινή και μισή ρούσα.

Με χρωματιστές κορδέλες

είχε δέσει τριάντα βδέλλες

και τις έβροσκε τριγύρω στην Προύσα.

Ήτανε μια Κυρία στο [Κόγκο](#)

που χάθηκε μέσα στο λόγκο.

Καθώς κοίταε να δει

πού να πάει για να βγει,

παίζαν τα δάχτυλά της μ' ένα φιόγκο.

Γιώργος Σεφέρης

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Γ΄

.....

Ήταν

.....

που

.....

όμως

.....

και

.....

.....

Ήταν

.....

που

.....

όμως

.....

και

.....

.....

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το συγκεκριμένο σενάριο μπορεί εφαρμοστεί και στην Ευέλικτη Ζώνη με θέμα την καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας με ανάλογες δραστηριότητες, όπως θεατρική έκφραση, π.χ. αυτοσχεδιασμός, δραματοποίηση του περιεχομένου των ποιημάτων, εικαστική-ζωγραφική και μουσική έκφραση των ποιημάτων (μελοποίηση). Επίσης, μπορεί να γίνει διαθεματική προσέγγιση των αξόνων του ποιήματος, π.χ. τόποι-Γεωγραφία και διαπολιτισμική αγωγή.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά την υλοποίηση του σεναρίου δε συναντήσαμε κάποια ιδιαίτερη δυσκολία. Οι δραστηριότητες ήταν βατές και οι μαθητές μπορούσαν να τις εκτελέσουν χωρίς περαιτέρω βοήθεια. Η δημιουργία των ομάδων συνέβαλε προς αυτήν την κατεύθυνση, αφού σε κάθε ομάδα υπήρχαν και «έμπειροι» χρήστες του υπολογιστή, οι οποίοι βοηθούσαν τους υπόλοιπους. Το θέμα του σεναρίου ενθουσίασε τους μαθητές, με τις αστείες και ασυνάρτητες φράσεις των λίμερικ. Η μεγάλη πρόκληση ήταν οι δημιουργίες των ίδιων των μαθητών, καθώς στο τέλος αισθάνθηκαν ότι έγιναν κι αυτοί ποιητές, αξιοποιώντας τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους. Οι ΤΠΕ βοήθησαν, παρέχοντας ένα ελκυστικό περιβάλλον εργασίας.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Krees, G. & Th. Van Leeuwen. 2001. *Multimodal discourse*. Λονδίνο: Arnold.
- Δ.Ε.Π.Π.Σ., Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Δημοτικού-Γυμνασίου. 2006. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://11dim-evosm.thess.sch.gr/downloads/ps/glossa>.
- Σουλιώτης, Μ. 1995. *Αλφαβητάριο για την ποίηση*. Θεσσαλονίκη: Γ. Δεδούση.

Σουλιώτης, Μ. 2000. *Παιδαριώδη*. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.

Παππά, Α. *Τα «ληρολογήματα» – λίμερικ της Στ' Τάξης*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο:

<http://pappanna.wordpress.com/2012/02/25/%CF%84%CE%B1-%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CE%BB%CE%AF%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BA-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%84%CF%84%CE%AC%CE%BE%CE%B7/>

Παπαλεοντίου, Μ. *Λίμερικ και Χαϊκού*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο:

http://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/ekpaid_yliko/logot_dimotiki/limerick_haikou.pdf